

Misforstaaelse af, hvad jeg før sagde, som om denne Udtalelse om den engelsk-amerikanske Anskuelse af Testationsretten kunde staa i Forbindelse med noget Forsvar for den Formuefordeling, der finder Sted i England. Det er denne Misforstaaelse, som jeg paa det Bestemteste maa modstige. Som sagt, netop fordi jeg kaldte det den engelsk-amerikanske Anskuelse, vilde det ærede Medlem have kunnet se, at den Anskuelse, jeg vedkjendte mig, umulig kunde staa i nogen nødvendig Forbindelse med den Maade, hvorpaa Formuen er fordelt i England; thi det maa det ærede Medlem dog vide, at Forholdene ere høist forskjelligte i England og i Amerika, og at den selsamme Anskuelse af Testationsfriheden skulde have fremkaldt to saa modsatte Tilstande som i England og i Amerika, vil enhver se, er en Umulighed. Sagen er den, at saadanne sociale Forhold ere saa sammensatte, forgrene sig gjennem saa mangfoldige forskjelligte Kanaler, at den Opfattelse, der gjør sig gjældende paa et enkelt Punkt, ingenlunde er den ene virkende. Det er ingenlunde en Følge af denne Opfattelse af Testationsretten, naar Eiendomsforholdene i Amerika ere, som de ere, men det er naturligvis lige saa lidt en Følge af denne Opfattelse, at Forholdene i England ere, som de ere. Det, som i England har ført til en Ophobning af Fordeleiddommene paa enkelte Hænder, er en Rjæde af forskjelligte Aarsager, som virke gjennem Englands Historie i Aarhundreder. Det er naturligvis et Thema, som jeg ikke kan komme nærmere ind paa her; men jeg har set mig nødsaget til at værges mig mod den Misforstaaelse, at min Opfattelse skulde hjemle nogen Slutning om, at jeg skulde anfse de agrariske Forhold i England for normale. Det er, som sagt, ikke Stedet til at udtale sig om de engelske Fordeleiddoms Forhold, men jeg maatte værges mig mod enhver Slutning, der kunde ligne det, som det ærede Medlem antydede. Der har været ganske særegne Forhold i England, Forhold, der ere saa grundforskjellige fra

vore Forhold, at en Sammenligning i denne Retning er umulig, og Indflydelsen af Testationslovgivningen vilde efter det hele Grundlag, hvorpaa den skulde virke, være saa forskjellig, at der ikke kunde drages nogensomhelst Slutning fra Tilstanden i England til Forholdene her. Hvad i Dvrigt angaar den Maade, hvorpaa det ærede Medlem udtalte sin Anskuelse om den gjældende Lovgivning om Selveierbøndernes Testationsret, maa jeg sige, at jeg ikke holder af saadanne Kraftord. Maaste man, hvor man vil udtrykke sin Mening meget kort, kan blive fristet til at bruge saadanne Kraftord, men det synes mig ikke heldigt. Jeg kan naturligvis ikke i mindste Maade paavirkes deraf; jeg fastholder den Anskuelse, i Kraft af hvilken Forslaget om at udvide denne Lovgivning til andre Vandeiendomsbesiddere er fremkommet. Jeg skal indskrænke mig til denne Indsigelse mod det ærede Medlems Opfattelse. Der er i Dvrigt i forskjelligte andre Retninger sagt meget under disse Forhandlinger, som kunde under noget andre Omstændigheder opfordre til Indsigelse, men jeg tror, det ærede Thing vil forstaa, at naar Sagen først har stillet sig saaledes for mig, som den har maattet stille sig, er det et meget utaknemligt Arbejde at optage Alt det til Forhandling, som man under noget andre Forhold vilde være opfordret til at optage til nærmere Drøftelse. Dertil kommer tillige, at mangfoldige af de Sidebetragtninger, som ere fremkomne, vedkomme efter min Opfattelse langt mere andre Love end denne Lov, og langt mere Indenrigsministeren end Justitsministeren, og det vil derfor vistnok findes meget naturligt, at jeg til Slutning tager det almindelige Forbehold paa min Kollegas Vegne, at han, forsaavidt man under senere Forhandlinger om Sager, som umiddelbart vedkomme ham, maatte ville gjøre gjældende, hvad der er blevet sagt under disse Forhandlinger, da staaer fuldstændig frit overfor disse Udtalelser. Jeg tror, det maa erkjendes at være i sin Orden, at jeg til Slutningen gjør denne